

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio III. De prædicatio indistantiæ debito causis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

Obijctur 4. Finis causet non existens, cognitio item pender ab objecto & tamen ab illo causatur.

Respondetur. Finem non existentem in se, existere in aliquo sui, hoc est, in apprehensione & amore, in mediis item ad quæ movet. Obiectum etiam in aliquo sui causatur, nempe in specie sui impressa.

Obijctur 5. Vivens moritur in hoc instanti, in quo non est; ergo potest operari, in quo non est.

Respondet Oviedo. Negando consequentiam. Antecedens iste est sensus; vivens quod in instanti antecedente fuit, potest non esse in hoc instanti, in quo non est, inde autem non sequitur, quod aliquid non existens operari possit, mors enim non est operari. In idem recidet, si dicas, vivens ampliative, mori.

Obijctur 6. Res actu non existens, potest uniri rei actu existenti. Ergo & id, quod non existit, causare potest. Antecedens probatur, quia partes motus & temporis uniuntur, & tamen simul non coexistunt.

Respondetur. Quoniam per nos, continuatio non est modus aliquis positivus, convenire poterit etiam ei, quod non est ens; nam continuari partes temporis, nihil aliud est, quam inter: Nunc, illud motus, quod præterit, & inter motum; Qui est, nihil intercessisse quietis, in qua quiete, non verum esset dicere: Nunc motus est.

Obijctur 7. Dispositiones accidentales causant formam sequentem cum non sunt, quia ante introductionem formæ, datur resolutio ad materiam primam. Ergo.

Respondetur. Negando Antecedens cum sua probatione.

Quæres. An existentia sit conditio, an ratio formalis agendi? ad quod dici potest, in sensu reali existentiam non esse conditionem, sed ipsummet principium agendi, cum sit identificata principio agendi. Metaphysicè tamen loquendo nec ipsa essentia, nec ipsa existentia sub his conceptibus acceptæ, important rationem causandi, cum importent nonnisi suas definitiones, quæ nihil dicunt de actione. Unde jam existentia deberet appellari prærequisitum agendi.

QVÆSTIO III.

De Prædicato indistantiæ debito causis.

Eandem quæstionem sic alii proponunt: An Agens agere possit in distans passum, vel: An requiratur inter agens & passum contactus, vel: An possit agi in remotum, non agendo per medium.

Indistantiam & Contactum variam habere acceptionem; apud alios videbis, nominatim a-

pud Pontium. Quantum ad præsens institutum actinet, certum est apud omnes, non esse necessarium, ut agens, immediatum sit passio, immeditatione suppositi, nam suppositum quod est v.g. Sol, existens localiter in cælo, agit illuminando & calefaciendo distantem terram. Dubitant aliqui cum Scotistis: An non debeat esse agens immediatum immeditatione virtutis, quod in duplici sensu capi potest: Primò: An ad hoc ut agens agat, debeat per medium virtutem suam transfundere, ita ut agat producatque aliquid etiam in medio; Secundo: Si non agat quidquam in medio, transmittat tamen virtutem suam, an possit agere in distans passum? Est Quæstio passim tractata, breviterque decurrenda.

Dicendum est 1. *Agens ut agat, debet per medium, virtutem suam transfundere.*

Probatur experientiis. Quia aliàs clausis palpebris possemus videre, clausis fenestris possemus illuminari & cætera similia. Supponit hanc doctrinam Aristoteles. 7. Physicorum T. primo, & primo de Gener. T. 43. & secundo de Anima tex. 74.

Obijciuntur 1. aliquæ experientiæ, ut Magnetis trahentis ferrum, acus magneticæ se vertentis ad polos.

Respondetur. Hæc referri possent in qualitates occultas, transmissas usque ad passum, non agentes in medio, ob incapacitatem medii, referri etiam possunt in naturas rerum, ab effectu & experientiâ cognitæ, de quibus Cabæus & Kircherus.

Obijciunt 2. Mastrius disp. 7. n. 62. Instantias Theologicas.

1. INSTANTIA est. Si per impossibile non esset Deus ubique, cum agat per suum velle, ita ut statim ac vult efficaciter aliquod objectum, subito accipiat objectum illud esse existentia, sequitur evidenter, posse producere aliquid à se ipso distans; quia objectum voluntatis non debet esse necessariò præsens, sed potest voluntas velle distans.

Respondetur. Si per impossibile Deus non esset ubique, ageret tamen per suum velle, ageret tunc per suum velle, neque enim jam hoc ipso intelligi deberet Deus non volens, sed quia hoc velle agit media Omnipotentia quam applicat, in modo applicandi eandem, esset magna diversitas: quia enim omnipotentia tunc non haberet conjunctam sibi ubiquitatem, deiceretur hoc ipso, ut non possit agere ubique. Sicut enim si omnipotentia Divina non existeret, agere non posset ita, si nec in se, nec in aliquo sui alicubi existeret, agere posset, jam enim se haberet ac si non esset. Et licet objectum voluntatis in ratione mere appetiti, præsens esse non debeat, appetet enim ubi est appetitivum, tamen objectum in ratione respicientis, principio effectivo, præsens esse debet.

† c

Imò

Imò exinde roborari potest conclusio: nam non potest agere appetitivum nisi ubi est appetitivum, idque in se, quia appetitivi vicaria non dantur, ergo neque agere illic, ubi non est, nec habet sui vicarium, cum aliis principalis agentis dantur vicaria activa.

SECUNDA Instantia est. Angelus superior, potest intuitivè alterum angelum cognoscere, ad quam cognitionem inferior angelus, immediatè, non per speciem debet concurrere, hoc enim est de ratione intuitivæ cognitionis, nec debet esse intimè præsens intellectui superioris, alias si in eodem loco non essent, nunquam angeli intuitivè se cognoscerent.

RESPONDETUR. Cum Angelus cognitus non concurrat ad cognitionem nisi terminativè, quam ipsam terminationem exercet in sua specie expressa, quæ est intimum quid cognoscenti, non ostenditur quod Angelus cognitus, agat tunc in distans, & terminet cognitionem, nec in se nec in aliquo sui præsens, est enim præsens in specie sui expressa. Illud quod dicit, Angelum intuitivè cognitum, non esse Angelum cognitum per speciem, si sit res de specie non propria, vera est propositio, sed negatur non posse dari species proprias, quæ deserviant ad notitiam intuitivam, neque enim per hoc unquam definitur cognitio intuitiva, quod sit sine speciebus. Reducendo autem ad rationem prædictam, disparitas est; quia cum hoc, quod est terminare cognitionem non requirat existentiam termini, unde etiam non entia nosci possunt, etiam terminare poterit non requirendo indistantiam fundabilem, in ratione existentia; cum autem effectus & causa physica debeant existere, & cum causa nec in se, nec in aliquo sui præsens, habeat se ac si non existat, fit ut non existens in se, nec in aliquo sui causa, causare non possit, causa autem distans est causa, nec in se, nec in aliquo sui, inibi existens.

TERTIA Instantia est. Anima separata intuitivè cognoscit materialia, quæ non sunt intimè præsentia ipsi animæ. Ergo objecta ista causabunt aliquid in distans, absque eo, quod medium aliquid recipiat.

RESPONDETUR. Quod materialia sint animæ præsentia in aliquo sui, nempe in speciebus vicariis propriis materialium, quæ sibi tunc vel parat anima, vel à Deo infunduntur, & si res sit de concursu terminativo, de hoc jam dictum supra.

Obijciunt III. idem ex principiis Philosophicis. Actio illa prævia, qua passum alteratur, non facit, ut agens, propriè in distans, agere non dicatur, quia hoc est per accidens, quatenus agens cum sit imperfectum, natum est prius agere, secundum potentiam imperfectiorem, quæ est alterativa, postea secundum perfectiorem, quæ est generativa, & si à Deo applicaretur subiectum ultimo dispositum illi agenti, statim ageret generando, non alterando.

RESPONDETUR. Si arguens applicationem requirit ultimo dispositum subiecti, hoc ipso requirit indistantiam.

Directè ad argumentum dici potest. Negando quod actio alterativa non ex eo etiam præcedat generativam, ut à generabili non distet agens,

Concedo, quod agens imperfectum agat prius, secundum potentiam imperfectiorem, sed nego quod alteratio non etiam ex eo præcedat generationem, ut salvetur indistantia agentis.

Concedo, quod si à Deo applicaretur subiectum ultimum dispositum, fieret statim generatio, sed cur? quia non jam esset distans generabile, siquidem supponitur applicatum. Ubi ut vides, concedo alterationem præcedere, ex imperfectione agentis, sed etiam præcedit ad salvandam indistantiam agentis, à passo, cui agens conjungitur in aliquo sui, nempe illa virtute.

INSTAT I. Ergo hæc influentia è cælis emanata, recipiunt etiam in cælis, & tamen frustra; cum nec per æternitatem possint aliquid in cælis producere.

RESPONDETUR. Recipi illas qualitates in intermediis (si dantur) cælis, non tamen frustra, quia licet nihil sint unquam producturæ in illis, conjungunt tamen agens cum ipso producendo effectum & ratione illius conjunctionis, non sunt frustra.

INSTAT II. Ista virtus non deberet esse simplex qualitas, quia non posset tot & tam varios effectus producere, nec etiam plurificaretur ad plurificationem effectuum, quia totum universum, esset plenum variis qualitatibus & influentiis.

RESPONDETUR. Indubie una qualitas, potest producere plures effectus, non tamen omnes, quia hoc videtur excedere limitationem illius, unde nec plurificabitur pro pluralitate effectuum: consequenter medium quid continget, non erit una qualitas tantum, nec plurificata pro pluralitate effectuum, erunt tamen plures, licet numero non nobis, sed Deo notæ, varietasque dispositionum subiecti faciet, ut una virtus, variè agere possit, præsupposita sua virtute intrinseca.

INSTAT III. Potest agens producere effectum, quem non producit in medio. Ergo etiam potest agere in distans, quia prævia illa operatio, ad nihil prorsus conducit.

RESPONDETUR. Transmissio illa virtutis per medium, non producendo in illo, quod producit in distanti, facit ut in aliquo sui existat agens, quod ex dictis est necessarium; alias inibi ubi agit agens, ita se haberet, ac si non esset.

INSTAT IV. Quia non videtur quomodo fiat approximatio causæ ad passum distans, per productionem effectus, in medio omnino diversæ rationis.

RESPONDETUR. Ideo: quia si in medio operetur, apparebit à posteriori esse illic ejus virtutis, adeoque dum operatur in distans, existere illic agens in sui virtute, quam, non est intelligibile, qui transmittere possit, sine medio. Unde non effe-

effectus in medio productus ad hoc conducit, sed virtus, per medium transmissa, & in medio operans effectum, quem aliàs in sua virtute continet, si passum censetur dispositum.

INSTAT V. Cum partes agentis remotæ à passo, nihil agant in propinquiores, sed agant immediatè in passum distans, nulla operatione secuta in medio. Ergo conceditur, quòd magis possit agere in ferrum distans, non agendo in medium, continuatioque inter agens & passum per intermedium aërem, est ob vitandum vacuum, non ad deferendam actionem.

RESPONDETUR. Nulla quidem tunc sequitur operatio in medium, sequitur tamen transmissio virtutis, nec medium illud defert actionem, quæ est modalitas, vel non sine modo, consequenter non transmissibilis, sed defert virtutem activam; quæ licet nihil operetur in medio, sufficit ut sit in medio, nam si erit in medio, adhuc agens in aliquo sui, conjungetur passo.

Noro. Totam hanc conclusionem in hoc resolvit, quia non datur ex una parte ulla experientia actionis in distans, ex altera parte materialis virtus non potest transmitti nisi per medium, aliàs autem transmitti debet, ne causa agat, quæ nec in se, nec in virtute sua existit.

Notabilis est illa experientia, in oppositum de Lebe, cujus fundus, in quem immediatius agit ignis, est frigidus, remotiores autem partes sunt calidæ. Arriaga advertit, quod agat ignis, primum in partes laterales lebetis, proximiores, & postea in remotiores, quare autem non calefaciat fundum, hoc non spectat inquirere, ad præsentem difficultatem. Frigus illud lebetis, refert Oviedo in exhalationes frigidas, & terras, quæ descendunt in fundum lebetis. Recentior Suarez dicit, prius fundum lebetis calefieri, & aquam illi contiguam, sed calefactam, utpote leviolem sursum ascendere, & frigidiorlem utpote graviorem deorsum, ab eoque descensu, frigus illud causari. Addi posset, bulliente aqua intercipi partes frigidas aëris, & in fundum lebetis transmitti, ubi continetur tepor ille, ut ita dicam, concentratus, quanquam etiam experientiam absolutè negat Arriaga.

Ex experientia phantasiæ moventis appetitum, non probatur actio indistans; quia vel in eodem cerebro utrumque est, vel est connexio aliqua transmissione spirituum.

Si autem dicas. Cum actio sit modus, adeoque inseparabilis à Subiecto, qui erat transmissibilis à Subiecto? Negandum erit, actionem transmitti, sed qualitatem virtutis, quæ intermedià agit.

DICENDUM II. *Quamvis agens non agat in medium, modo transmittat virtutem per medium, potest agere in distans.*

PROBATUR Conclusio experientis. Quia si instruat agensus rogi remotiores partes caloris non agunt in medium, quia non possunt in calidum sibi simile agere, & tamen agunt in re-

motius, magis enim calefit passum, à toto monte illo accenso, quàm ab aliquot lignis. Virtus solaris, & planetarum influxus, Mineralia producit, simile nihil producendo in aëre, rursus columna magna gravitas, secundum partes remotiores non agit in medium, & tamen major columna, magis gravat. Ergo in distans conjunctum, dari potest actio, non agendo in medium. Quod si quæras: Cum aliqua videantur non agere in distans, nisi etiam agendo in medio, aliqua autem agunt non agendo per medium, in quod principium id referri debeat, sed hujus, ut dicit Arriaga, nulla potest reddi ratio, sed referendum hoc est in experientiam, & naturam agentium. His breviter tactis, sequitur

DIFFICULTAS I.

An Creaturæ miraculosè possint agere in distans?

DICENDUM est, *Possibilem esse actionem in distans.* Est Conclusio Scotistarum, Arriaga, Oviedo, contra non paucos Thomistas.

PROBATUR I. Quia id non implicat Contradictionem.

PROBAT II. Arriaga. Quia, quod causa non possit agere in distans, non constat hoc nobis, per rationem à priori, sed per solam experientiam, quæ non infert, non posse dari alias causas, quæ non sint ad talem modum agendi alligatæ, vel ad maximum, cur miraculosè id facere non possint. Addit Oviedo. Si agens ageret in distans, nihil produceret distinctum, quoad substantiam effectus, vel quoad modum, qui se teneat, ex parte effectus. Ergo nil produceret, quod esset contra virtutem suam, & potentiam intrinsecam, ergo posset Deus, ad talem rationem agendi, elevare creaturam.

PROBATUR III. Existat ignis Cracoviæ, possibile est calorem ab illo productum à Deo accipi, & poni Romæ, vel v.g. per replicationem; possibile item est, imò necessarium, calorem illic positum producere calefactionem, ergo non implicabit actio in distans, & non per medium, quia productio caloris de novo facta Romæ, tribuitur igni, qui est Cracoviæ.

CONFIRMATUR. Indistantia non est essentia causæ, ut omnes concedunt; Ergo sublata indistantia manet essentia causæ, ergo & ulterius potentia causandi, adeoque agendi, quod ipsum, sic proponitur. Indistantia vel est essentia actionis, vel non: si non est, Ergo indistantia sublata, manere potest actio, defectusque conditionis suppleri; si autem indistantia, est de essentia actionis, ergo indistantia non erit jam conditio sine Qua non,

non, quod est contra communem doctrinam, quærereque: An agens possit agere in distans? idem erit in re, ac quærere: An possit agere sine actione? siquidem de essentia actionis est, indistincta, quæ tamen duo longè sunt condistincta.

Objicitur 1. Actus & potentia debent esse simul. Causa & effectus, sunt actus & potentia. Ergo.

Respondetur. Actum & potentiam pro principali accepta significatione importare materiam & formam, quæ duo ut constituent compositum, debent esse simul, quomodo enim erit compositum, si utrumque à se distet, non tamen actus, & potentia, accepta in minus principali sensu, seu in ordine efficientis, nulla enim in hoc implicancia.

Objicitur 2. In loco, in quo res non est præsens, perinde se res habet, ac si non existat. Sed res non existens causare non potest. Ergo.

Respondet recentior Suarez. Res non existens, non habet entitatem, si non habet entitatem, non habetur, quod elevetur ad operandum, modo sibi indebito, causa autem diffita, habet entitatem elevabilem. Dicitur etiam potest, rem quæ tam in se, quam in aliquo sui non est præsens, perinde se habere, ac si non esset, non tamen perinde se habet ac si non esset, si sit in aliquo sui.

Insta bis. Non potest aliquid elevari, ut agat non existens, in tempore saltem imaginario. Ergo nec potest elevari, si non existat in loco.

Respondetur. Si res procedat de Agente, non existente etiam in aliquo sui. Concedo totum. Si autem existat in aliquo sui, sufficit ut elevetur, sive existens in aliquo sui, in tempore, sive in loco. Quod si in aliquo sui existat in loco, in nullo sui in tempore. Negabitur consequentia. Quia si existat in aliquo sui in loco, erit quod elevetur, non erit quod elevetur, si in tempore, in aliquo sui non existat.

Objicitur 3. Illa actio, quæ supponitur posse dari in distans, vel proficiscitur à Deo, supplente locum agentis creati, ubi illud non est, vel ab ipso agente: non à Deo supplente, quia Deus non potest supplere principium actionis, cum hæc essentialiter pendeat à principio: Non etiam proficiscitur ab ipso principio, quia agens non est in illo loco. Ergo actio, non procedit ab illo, in tali loco.

Respondetur. Negando Majorem. Quia actio illa, nec proficiscitur à Deo supplente principium, neque ab ipso immediate agente producit, sed à virtute ipsius, posita inibi miraculose, cum non fuerit transmissa, per medium.

Objicitur 4. Si agens creatum posset agere in distans, sequeretur illud fore infinitæ virtutis, si enim ageret etiam miraculose in aliqua distantia, non agendo in medium, non est ratio, cur in remotius agere non posset.

Respondet. Pontius ad vim hujus argumen-

ti. Quia vel requiritur imprimis ad agendum in majori distantia, major virtus, vel non requiritur: si non requiritur, ergo actio in distans, non arguit majoritatem, consequenter nec infinitatem virtutis: si requiritur major virtus. Ergo non sequetur, si agens possit agere in aliqua distantia, quod possit in omni. Deinde

Respondetur. Negando sequelâ. Quia sicut non datur infinita distantia, nec dabilis est: ita nec poterit illud Agens, in infinitè distans agere. Denique ex eo, quod agens possit aliquid minus, non sequitur, quod possit Agens, agere etiam majus.

Objicitur 5. Spectatum agens non elevatum, non apparet qui principiet illam actionem, nec etiam intelligi potest, quomodo ab illo jam elevato, pendeat illa actio. Ergo non datur.

Respondetur. Negando imprimis consequentiam, quia non infrequens est, quorum modum ignoramus, ea tamen asserere, ut reductionem materiæ in punctum quantitate sublata, transitum Angelorum ab extremo ad extremum, sine medio, &c. similia. Deinde Antecedens est falsum, quia quod attinet ad ignem v. g. non elevatum, ille suum non potest calorem impedire, ne agat in medio, sed si passum sit diffitum, non habet vim illuc porrigendi suum calorem: potest autem id facere Deus, non potest item calorem suum replicare, potest Deus. Quia autem illa actio pendeat à calore, qui est virtus ignis existentis alibi, producta ab eodem igne, sit ut ratione hujus, illa actio, pendeat ab illo igne. Cæterum, posito quod corpora, ne divinitus quidem possint transire ab extremo ad extremum, non pertranscundo medium, recurrendum ad hoc erit, ut jam innui, quod transeat quidem medium illa virtus, sed non operetur in medio, cum aliàs possit: sed id replicationem non impediet, nam in replicatione, rem replicatam, non est necesse in medio agere.

Insta bis. Agens, non potest naturaliter agere in distans, neque extra suam spheram. Ergo nec supernaturaliter poterit, quia nihil potest elevare extra suam spheram, & ad id producendum, cujus inadæquatam, & inchoatam non habet virtutem.

Respondet Oviedo. Agens non potest naturaliter agere in distans, non defectu virtutis, sed defectu conditionis, adeoque ad hoc, ut agat in distans, elevare poterit. Deinde dici potest talem actionem esse extra spheram naturalem, non obedientialem, inchoata autem virtus, est necessaria, in elevatione, tantum ad actus vitales, de quo aliàs; nam potest à Sacramentis produci divinitus Gratia, idque physice, cum tamen non habeant inchoatam vim, illius producendæ.

Objicitur 4. Ad operandum hic, requiritur præsentia hic; ergo agens non potest operari in hoc spatio, quin sit in hoc spatio.

Respondetur. Ad operandum hic, sufficere præsentiam hic, vel in se, vel in virtute sui.

Obj.

Obicitur VII. Actio, seipsa pendet ab approximatione, tanquam à Conditione. Ergo ab illa non potest non dependere; quia, quod convenit actioni per se ipsam, semper illi convenit.

RESPONDET Oviedo. Quod adæquate non dependeat ab approximatione actio, aliàs sine hac numero approximatione, non posset esse actio, dependet ergo per coexistentiam actionis, cum approximatione, & per decretum Dei, quo ex prævisione approximationis, determinavit se Deus, ut concurreret. Conformiter autem, ad materiam de connotatis dici potest, quod dependentia actionis, secundum id, quod dicit in recto, non possit ab illa separari; dicit enim entitatem actionis, secundum autem id, quod dicit in obliquo, potest bene separari; nam in obliquo, dicit istam, vel istam viciniam.

INSTANT Complutenses. Necesse est virtutem activam esse conjunctam actioni, ergo & effectui, quia actio tenet se ex parte effectus. Antecedens probatur. Tum quia Experientia id docet. Tum quia virtus activa, & principium Quo, debent esse conjuncta. Causæ, ergo & causalitas. Tum quia actio est datio esse, ergo debet esse conjuncta & causæ, & effectui.

RESPONDETUR. Concedendo actionem debere esse conjunctam ipsi virtuti, v.g. calori, & ipsimet effectui, sed non ipsimet igni, rationes etiam quæ adferuntur, non convincunt. Quod attinet ad experientiam, illa est pro actionibus naturalibus non miraculosis, imò etiam nunc de facto, ubi non est ignis, sed est solum calor, fit calefactio, cur ergo si transmittatur calor per medium, non agendo in eodem, non poterit agere in extremo.

Noro. Præsentem hanc doctrinam supponere, quod virtus, vel ipsum agens, semper debeat esse, ubi est actio, licet non sit, vel non agat in medio, cum possit: Ratio. Tum quia, si illic non est agens, vel virtus, quis inibi principiat actionem? Tum quia, illa actio vel est modus, vel indistinctum quid ab agente, prout producente effectum. Non primum; Quomodo enim productio illius modi, transmitteretur per medium; si secundum, quomodo salvaretur, quod sit illic ipsa actio, quæ est ipsum agens, si illic non est ipsum agens. Tum quia, si illic nec agens, nec virtus est, quomodo non se ita habet, ac si non esset simpliciter.

DIFFICULTAS II.

An Deus possit agere in distans à se.

Certum est: nihil esse quod sit, & tamen distans à Deo sit, sed ponamus per impossibile Deum solum in cælo existere, nec esse præsentem mundo, quæritur: An aliquid in mundo agere possit? Negat recentior Suarez.

DICENDUM est: *Possit Deum agere in distans mo-*

do explicato. Dixi modo explicato, hoc est; habendo saltem in aliqua sui virtute indistantiam, licet non esset præsens in medio, & licet non esset in se præsens, ipsi effectui, aut si esset præsens effectui, quamvis non esset præsens in medio.

PROBATUR I. Quia id non implicat Contradictionem, de quo in solutione argumentorum, & certè:

Perfectior est conceptus Omnipotentia, potentis agere in indistans, & distans, quam potentis agere, nonnisi in indistans, perfectior enim est modus agendi, qui est magis illimitatus, sicut & esse magis illimitatum, perfectius est limitatum, ergo iste modus agendi perfectior erit, de cæteroque est possibilis.

PROBATUR II. Posito quod Deus esset localiter nonnisi in cælo, haberet principium operandi immutatum, ergo eodem modo, quo nunc operari posset in mundo, aliàs hoc ipso illud principium esset mutatum. Antecedens probatur, Principium operandi in Deo non est ipsius præsentia, sed omnipotentia, ergo cum sola præsentia illius mutaretur, adhuc principium agendi, esset immutatum. Hoc ipsum Antecedens probatur. Tum quia alius est conceptus omnipotentia, alius autem ubiquitatis. Tum quia, in nobis præsentia, non est principium operandi. Tum quia, si idem est præsentia & principium operandi, præsentia in actu, esset principium agendi in actu, quod dici non potest; quia sæpè Deus est principium agendi de novo in actu, ubi non est præsens de novo in actu.

Hoc ipsum proponitur aliter. Potest agens creatum agere in distans. Ergo & agens increatum. Probatur consequentia, idèò antecedens est verum, quia sufficit virtutem illic esse & actionem, ubi est effectus, ergo etiam sufficiet, ut Deus illic sit, quamvis non sit in medio.

PROBATUR III. Non est ratio, Cur non sufficiat ad hoc, ut Deus alicubi agat, esse tantum præsentem effectui, in virtute sua, vel in se, licet non sit præsens in medio; Quod ipsum sic proponitur. Præsentia Dei, prout eum facit præsentem Romæ, vel conducit aliquid præter præsentiam, quam Deus habet Parisiis, ad agendum Parisiis, vel non conducit; si non conducit; ergo sufficit illum esse præsentem illic, ubi agit; Si conducit, ergo illa præsentia, prout est Romæ, agit in distans, cum præsentia, prout est Romæ, non sit præsentia, prout est Parisiis, & tamen ingreditur actionem. Concedo tamen virtutem remotioris, conducere ad actionem distanti passu, ratione augmenti, sed quod mera præsentia conducatur ad id, non satis apparet.

Obicitur I. Si omnipotentia Dei posset operari effectum, sine præsentia ad eundem, dum operaretur; & operaretur, & non operaretur, operaretur ex suppositione, non operaretur autem; quia operatio, est ipse effectus indistans, seu unitus agenti.

RESPONDETUR. Inprimis hanc objectionem, nos non urgere, quia non affirmamus, Deum operari effectum, sine praesentia ad eundem, sine inquam praesentia, vel suae virtutis, vel sui, sed nego, quod si per impossibile in medio non esset, operari non posset. Et sicut, qui negat Deum esse realiter in spatiis imaginariis, eo ipso concedit, quia in illis ipsis incipit operari, incipit illic esse praesens, licet non sit praesens, in reliquo spatio imaginario; ita & in praesenti sufficit ut ibi, ubi operatur, esset praesens Deus, quamvis per impossibile, non esset in medio, sufficit inquam, ut sit praesens, vel in se, vel in sui virtute.

OBJICIT II. Recentior Suarez. Deus habet perfectissimum modum essendi, ergo & operandi, atqui perfectissimus modus operandi, debet exerceri per intimam praesentiam causae ad effectum. Ergo. Subsumptum probatur ut Deus habeat perfectissimum modum essendi, debet esse intimè praesens rebus, quibus inest. Ergo etiam ut habeat perfectissimum modum operandi, debet esse intimè praesens rebus, in quibus operatur.

RESPONDETUR. Negando subsumptum, & probationis ejus Antecedens, in qua, nomine essendi Dei, non intelligitur aliud, quam modus coexistendi creaturis, & tamè falsum est, Deum habere perfectissimum modum coexistendi: perfectior enim est modus coexistendi per unionem Hypostaticam, & per visionem beatam, cum creaturis omnibus rationalibus, & tamen talem coexistentiam Deus non habet, sufficit ergo modus perfectissimus coexistendi, secundum id, quod dicit in recto. Rursus, si Deus non semper operatur, quod optimum est, nec erit necesse, habere modum operandi perfectissimum. Negari etiam potest, esse perfectissimum modum operandi, per intimam praesentiam, etiam in medio positam, propter dicta, in probatione Conclusionis. Paritas adlata non tenet. Quia, si Deus non coexistat creaturis, nullam inde habebit perfectionem, ex suppositione praecipue, quod de facto sit, cui coexistatur, acquireret autem perfectionem, ex suppositione impossibili, si ad arbitrium in distans & indistans ageret; sicut perfectior est potentia creata, quae vel in propinquum, vel in remotius agere potest, si velit, eritque adhuc praesens illic, ubi operatur, licet non praesentia, etiam per medium intercepta. Denique procedit argumentum de eo, quod est de facto, non autem de eo, quod sequi deberet, ex suppositione impossibili.

OBJICITUR III. Non est possibile, ut Deus, secundum suam immensitatem, non coexistat ubique, supposito, quod detur illud, cui coexistere possit. Ergo, non est possibile, ut non etiam sit praesens ubique, ergo etiam non est possibile, ut non operetur, tanquam praesens ubique.

RESPONDETUR. Concedendo totum. Sed quaeritur; an supposito per impossibile, quod

non esset ubique, tolleretur ipsius potentia operandi, tanquam aliquid, immediatè connexum, cum illius praesentia, hocque ipsum est, quod negatur.

OBJICITUR IV. Deus si solam praesentiam suam in caelo haberet, illic, ubi vellet operari, vel esset praesens in aliquo sui, vel in se. Si in aliquo sui, ergo in sua virtute & potentia, haec autem sunt, ipse Deus, adeoque jam non indistans operaretur.

RESPONDETUR. Deum in suppositione formata, posse interdum existere illic, ubi operatur, in aliquo tantum sui, respectu scilicet eorum operum, ad quae posset uti aliquo instrumento creato, & sic v. g. ad justificandum peccatorem Parisiis, posset uti sua gratia, in caeloque, localiter creatam, transferre Parisios, respectu autem eorum operum, ad quae uti non potest, vel non vult, instrumento creato, deberet esse illic praesens ubi agit, operaretur tamen indistans, quia medio intercepto, non coexisteret, nec per illud transmitteret virtutem.

INSTABIS. Si Deus posset aliquid operari, quavis in aliquo tantum sui praesens, sequeretur creaturam, posse non deperdere strictissima dependentia à Deo, quia magis opus habemus eo, sine quo, in sua entitate praesente, nihil sumus, & possumus, quam opus habeamus eo, sine quo, aut ejus satellite, esse non possumus.

RESPONDETUR. Strictissima dependentia creaturae à Deo, in hoc solo stat, ut nec esse, nec conservari, nec operari possit, independentè à Deo, quod totum, etiam in praesenti, salvaretur. Nec est necesse, aliam dependentiam ponere, certè enim suo modo, strictius pendet humanitas Christi, à Verbo, quia praeter communem dependentiam dependet etiam, dependentia suppositi, & tamen non omnes creaturae, tam strictam dependentiam habere debent. Rursus, strictius dependet à Deo, quod ab ipso solo immediatè producit, quam quod producit, etiam à Creatura, & tamen non est necesse à solo Deo produci omnia.

OBJICITUR V. Si ponamus Deum praesentem in caelo, & Cracoviae, ubi causat non existendo in medio, casu tali, Deus à se distaret, quod est impossibile, quia idem à seipso distare non potest.

RESPONDETUR. Non esse possibile, ut Deus non sit ubique, sed supposito hoc impossibili, quaeritur: an vi sublatae illius praesentiae, tolleretur potentia agendi, etiam in ordine ad nostros conceptus, in refundatos, necessariò connexa, nonnisi cum praesentia, etiam per medium transfusa, tenemusque non tollendam. Jam autem: an dici deberet Deus distare à seipso, de hoc agatur, ubi de loci praedicamento.

OBJICITUR VI. Locus S. Pauli, qui Actor. xvii. ex operatione Dei, in quo vivimus, move-murque, colligit ejus praesentiam, seu, quod non longè à nobis sit.

RESPONDETUR. Cum ubique Deus operetur in Universo, rectè colligitur, illum esse ubique, pro-

proceditque argumentum S. Pauli, ex iis, quæ sunt de facto. Et certè, cum nulla sit virtus, quæ de facto detur, quæ vicaria Dei, faciat nos vivere, moveri &c. bene hic (ubi hoc facit Deus) bene inquam colligitur, ejus præsentia.

OBJICITUR 7. Auctoritas ex Pl. 38.

RESPONDERI ad illam debet, ut ad auctoritatem Pauli.

DIFFICULTAS III.

Solvuntur aliqua Quæstia.

QUÆRIT hoc loco Arriaga: An indistantia & approximatio prior sit effectu, teneaturque se ex parte actus primi. Quod sit prior, teneaturque se ex parte actus primi. Ratio est, quia ignis non potest calefacere passum, nisi illi sit proximus. Ergo approximatio, est conditio, ergo est prior ad operandum, præcipue cum approximatione pendeat calefactio, à calefactione autem, non pender approximatio.

Quod autem non sit prior. Ratio est. Quia anima non potest movere, & animare corpus distans, & tamen antequam moveat, & animet, non censetur prius esse approximata, sed sufficit illam, tunc esse præsentem, cum movetur, ergo etiam idem dicendum de reliquis agentibus, tenereque subsistendi consequentiam, ad approximationem, tanquam ad aliquid concomitantis, non tanquam ad aliquid antecedens.

OPPONIT sese huic doctrinæ Oviedo. Supponunt uterque præsentiam esse Modalitatem. Supponunt item, quod ut aliquid propriam præsentialem producat, in genere causæ efficientis, aut illam patiatur in genere causæ materialis, non indigeat præsentia, ex parte actus primi requisita, quia aliàs, idem præsupponeretur, ante seipsum. Caterum, in calefactione, priorem esse calefactione indistantiam, vult Oviedo. Argumento autem, à pari facto, disparitatem adfert, quia approximatio inter animam, & corpus, in instanti temporis, in quo corpus movetur localiter, est quid consequens motum localem; ergo non potest illam antecedere, approximatio verò, inter agens, & passum, in instanti temporis, in quo est motus calefactionis, non est quid consequens motum. Sed huic disparitati.

RESPONDET Arriaga; quod sufficiat illam approximationem esse concomitantem, licet non sit antecedens.

Porrò, pro sua doctrina, hanc format rationem Oviedo, probatque approximationem, non posse se habere concomitanter ad actionem. Quia, quod se habet concomitanter re-

spectu actionis, illud non requiritur propriè, & per se, sed tantum est identificatum, seu connexum cum eo, quod per se requiritur, à quo si posset separari, nullo modo requireretur. Sed approximatio, non requiritur tali modo ad calefactionem; aliàs, si agens existeret sine omni præsentia, posset in extraneo subjecto, præsentiam producere, & movere corpus, in quocunque loco existens, quod est falsum.

Sed hoc Argumentum non convincit. Male enim definitur, ly Concomitanter, per inseparabile seu identificatum, certè enim in consecratione calicis, concomitanter ponitur Corpus, quod neque est identificatum sanguini, nec inseparabile ab illo. Deinde falsum est, approximationem per se, requiri ad actionem; per se enim requisitum, & ipsum agit, cum tamen approximatio, non urat. Quare autem non possit agens agere, in quamcunque distantiam, quamvis approximatio, concomitanter nonnisi se habeat. Rationem redderet Arriaga, quia agens, non tantum non potest agere, si illi deficient requisita ex parte actus primi, sed etiam non potest agere, si deficient, etiam nonnisi concomitanter requisita, possetque hoc referri in naturalem vim, & operativitatem agentis, eo tantum se extendentis, & ita ignis, natus calefacere ad tres palmos, approximare vim suam, non potest ad quatuor palmos. *Ut resolvatur quæsitum.*

ASSERO 1. *Ab approximatione ad effectum, & à negatione approximationis ad negationem effectus, non posse dari legitimam subsistendi consequentiam, per ordinem ad Dei potentiam.*

RATIO. Quia agens approximatum, potest impedire Deus, ne agat, & remotum, facere ut agat.

ASSERO 2. *Si habet prioritatem aliquam (de qua mox) approximatio, respectu effectus, hac prioritatis non est necesse, ut sit prioritas temporis, vel etiam prioritas durationis, ante effectum, vel unico instanti.*

RATIO. Quia naturaliter loquendo, eodem instanti, quo anima est approximata corpori, ultimo disposito, eodem illi unitur. Consequenter sufficiet prioritas dependentiæ; hinc ulterius.

ASSERO 3. *Approximationem respectu effectus, habere se antecedenter, non concomitanter.*

RATIO. Quia prius intelligitur esse approximatio, quam actus, quod etiam intervenit in anima, quæ prius intelligitur approximata, quam unita; prioritatem, non quidem alicujus instantis, sed præsuppositionis; & sicut non intelligitur concomitanter se habere rationale ad risibile, sed per modum prioris, ita & in præsentia, approximatio non se habebit concomitanter, & quæcunque tandem regula legitima assignabitur investigandi, quod se habeat aliquid per

modum requisiti antecedenter, ea in presenti applicabitur.

QUÆSTIO IV.

De predicato distinctionis ab effectu debito causis.

EAndem quæstionem, sic proponunt alii. An idem possit agere in seipsum. Et non est quidem difficultas, an idem possit seipsum producere primo; sed tantum dubium est: An possit idem esse sui causa secundo, vel tertio, & sic ulterius. Affirmat Suarez, etiam de facto Christum se reproducere in Eucharistia. Negat Vasquez, Lugo de Eucharistia. Disp. 7. Sect. 2. n. 21. & cum eo Oviedo, Pontius, recentior Suar. & alii. Hæc quæstio spectat quidem ad materiam de causa efficiendi, non incommode tamen & hic tractatur: An autem causæ intrinsecæ distinguantur à suo causato vide ubi de toto composito.

DIFFICULTAS I.

Statuitur quid sentiendum.

DICENDUM est. *Possibile esse, ut idem producat seipsum secundo.*

PROBATUR. Quia ex una parte id non implicat contradictionem, & ex altera parte exaltatur per hoc omnipotentia divina, potens quam amplissimè uti suis creaturis, in ordine efficientis.

OBJICIT 1. de Lugo. Causa est principium per se influens esse in aliud. Ergo nihil potest causare seipsum, non enim causatum est aliud à se.

RESPONDETUR supra. Negando, hanc esse legitimam definitionem causæ. Sed illa etiam concessa, dici posset: hoc esse requisitum ad causam simpliciter dictam, & producentem primo.

Cæterum producat seipsum secundo, determinat se ad existendum secundo, hocque sensu producit seipsum secundo, non tamen ad se refertur relatione reali producentis, & producti, quia hæc est non nisi inter primo producentem, & primo productum. Et quamvis producenti seipsum secundo, in se ipsum, concedi debeat influxus realis, non enim intentio nostra est, produci illud secundo, non tamen exiget terminum distinctum realiter, à producente, solum enim influxus realis, dans esse primo, exigit productum, distinctum realiter à producente.

INSTAT 1. Mastrius disp. 8. n. 2. Producat se-

ipsum secundo non posset se ipsum determinare secundo, ad existentiam, quia si per primam actionem supponitur esse in rerum natura. Ergo implicabit substantialiter reproduci per secundam, quia huic secundæ terminus, à quo, assignari non posset.

RESPONDETUR. Terminum à quo secundæ reproductionis esse, non esse secundæ productionis.

INSTAT 2. idem. Sicut hoc esse secundum habitum per secundam productionem, non est à primo esse diversum, ita hoc non esse secundum, nequit esse diversum à primo non esse, nisi secundum modum, quæ diversitas non sufficit ad novam productionem substantialem.

RESPONDETUR. Sicut termini ad quem non sunt distincti realiter, ita nec ipsi termini à quo, sunt distincti realiter, non sunt tamen diversi, tantum secundum modum utcumque, secundum modum qui sit, esse secundum, quod esse secundum, nego quod terminare non possit secundam productionem substantialem.

INSTAT 3. Licet actio prima quæ intelligitur res existere, ex vi alterius causæ, sit prior, quam secunda actio, quæ intelligitur de novo à se ipsa pendere, tamen tota hæc prioritas, versaretur inter ipsas actiones, non inter eandem rem, cum se ipsa, est enim semper idem, consequenter non potest esse prior se ipsa, à parte rei.

RESPONDETUR. Inter actiones est indubiè illic prioritas & posterioritas realis, sed non inter terminos, cum illic non sint plures termini, sed unus realiter.

Negatur tamen duarum actionum, quarum una est prior realiter, altera posterior realiter, non posse esse terminum eundem realiter, seu eundem, iterato tamen terminantem actionem distinctam: de qua ipsa actione dici potest, quod sit adæquata respectu productionis secundæ, nam actio adæquata, per Mastrius dicitur illa ex vi cuius nullā aliā intellectū terminatā ad eundem effectum, potest poni sufficienter effectus, à parte rei. Jam autem nulla alia actione secunda intellecta, sed sola hac secunda, potest poni sufficienter secundo à parte rei, illud, quod dicitur productum secundo.

Et licet nihil uniter positum sibi ipsi realiter præsupponatur, reproductum tamen & positum secundo, potest seipsum supponere realiter primo positum, ly ipso realiter, non invehente inter producat & productum secundo à se ipso, distinctionem realem in ipsis entitatibus, sed invehente quod independentem à cogitatione nostra, fuerit primo productum, quod tamen idem non repugnat se ipsum producere.

OBJICIT 2. Omnis causa secundum esse per quod causat, debet præsupponi ad effectum. Idem autem non potest præsupponi ad seipsum prioritate naturæ.

Re-